

U VOD U TEMAT

Valentina Gulin Zrnić
Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb

Članci u ovogodišnjem tematu *Etnološke tribine* proizlaze iz istraživanja u okviru znanstvenog bilateralnog projekta *Urbane budućnosti: zamišljanje i aktiviranje mogućnosti u nemirnim vremenima* (HRZZ – ARIS, 2020.–2024.) pod voditeljstvom dr. sc. Saše Poljak Istenič (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) i dr. sc. Valentine Gulin Zrnić (Institut za etnologiju i folkloristiku). Ovaj urbani etnološki/kulturnoantropološki projekt posvećen je istraživanju stvaranja budućnosti u izabranim hrvatskim i slovenskim gradovima pri čemu se koncept “stvaranja budućnosti” odnosi na sveobuhvatno razumijevanje elemenata koji se povezuju u zamišljanju, anticipiranju i percipiranju budućnosti – kognitivno, diskurzivno i afektivno – kao i u modalitetima svakodnevnog života i angažmana koji iskazuju određeni odnos prema budućnosti. Procesi urbanog stvaranja budućnosti analiziraju se iz perspektive “odozgo” (strateški gradski dokumenti i vizije), “odozdo” (građanske udruge i inicijative) te iz individualnih/osobnih perspektiva (iskustva, očekivanja, prakse). “Budućnost” kao novi(ji) predmet istraživanja u etnologiji i kulturnoj antropologiji definira se kao kulturno i kontekstualno relativan, te se tako, zajedno s vizurama vjerojatnosti i mogućnosti koje su imanentne poimanju budućnosti, postavlja široki okvir za istraživanje mnogostrukih urbanih budućnosti – željenih i neželjenih, službenih i alternativnih, podržanih ili onih kojima se odupire, prijetnih, izazovnih, nevidljivih, “utišanih” ili “ukradenih”.

Objavljeni znanstveni radovi predstavljaju dio projektnog istraživanja, a bave se prostornim, temporalnim, društvenim i afektivnim odnosima kojima se stvaraju urbane budućnosti u različitim gradovima. Radovi se bave sljedećim temama: komparativna analiza ideja urbanog razvoja i zamišljene budućnosti u programima Europske prijestolnice kulture u dvama gradovima – Rijeci (EPK 2020) i Novoj Gorici (EPK 2025) (Veselinović i Škrbić Alempijević); participatorne prakse i “pravo na grad” u deindustrijaliziranom Mariboru, posebice s fokusom na inicijative i aktivnosti nevladinih udruga i kulturnih djelatnika (Vodopivec); komparativno i u odnosu transformacija, uspona i propadanja tijekom 20. stoljeća predstavljaju se dvije bliske lokacije negdašnje jake industrije, Gojlo i Kutina (Rubić); raspravlja se o mogućnostima zajedničkog zamišljanja budućnosti u gradu Kopru i drugim gradovima uz slovensko-talijansku granicu, koji nose duboke etničke podijeljenosti i prešućene traume, posebice se o tim mogućnostima razmatra kroz kolaboraciju kulturnih antropologa i psihoterapeuta sa stanovništvom (Hrobat Virloget); analiziraju

se izazovi življenja u gradu Hvaru opterećenom prekomjernim turizmom, okolnosti koje su do toga dovele kao i posljedice takve turističke prakse u lokalnom kontekstu (Čapo); predstavlja se primjer sada već višedesetljetne lokacije urbanog vrtlarstva u Ljubljani koji pokazuje da u politikama održive urbane budućnosti koje zaiskre društvenu i ekološku promjenu, nužnost postaje us/trajnost održavanja i etika brige kao uvjet dugoročne održivosti (Horolets, Schwell, Poljak Istenič). U svim se radovima istovremeno donose rezultati istraživanja, promišljaju se teorijski koncepti te metodološke mogućnosti i refleksije u kontekstu istraživanja budućnosti. Ostali radovi i aktivnosti projekta *Urbane budućnosti* mogu se pratiti na mrežnoj stranici www.citymaking.eu.